

Hervorming van de energiebelasting

Position Paper, november 2017

Als NVDE hanteren we het principe “de vervuiler betaalt”. In onze beginselen staat: *“In de prijs voor energie dienen de externe kosten te worden opgenomen. Dat zijn onder andere de schadekosten als gevolg van de CO₂-uitstoot en andere milieu- en gezondheidseffecten.”* Teneinde invulling te geven aan dit principe, onderzoeken we de mogelijkheid om de energiebelasting (EB), zodanig te hervormen dat deze meer geënt wordt op de uitstoot van CO₂.

Onder economen leidt fiscale vergroening steevast tot discussies over de vraag of je de belastingen wilt gebruiken om gedrag aan te passen. Tegenstanders vinden dat belastingen bedoeld zijn om een stabiele inkomstenstroom te genereren. Door gedragsaanpassingen – als de belasting doet wat hij moet doen – is de inkomstenstroom niet meer stabiel. NVDE vindt dat alle middelen die redelijkerwijs beschikbaar zijn om de energietransitie te realiseren, moeten worden ingezet. Hierbij past een hervorming van de energiebelasting, die erop is gericht om de uitstoot van CO₂ te verminderen door gedragsaanpassingen. Daarbij komt dat de inrichting van de EB op dit moment niet logisch is. Aanpassingen zijn daarom gewenst.

Scope

Dit stuk is gericht op de hervorming van de energiebelasting. Buiten scope vallen hervorming van het emissiehandelssysteem (ETS), salderen en accijnzen. We gaan eveneens niet in op de beoogde hoogte van de inkomsten die de energiebelasting zou moeten genereren.

Probleem

De energietransitie kan worden gestimuleerd door in het beleid uit te gaan van het principe dat de vervuiler betaalt. Op dit moment is dit principe niet verwerkt in de EB. Er is nu geen CO₂-prikkel bij de sectoren die buiten het ETS vallen, zoals huishoudens. Gezien de benodigde (warmte)transitie in de gebouwde omgeving, is dit niet wenselijk. Het inzichtelijk maken van CO₂ kan voor een andere beeldvorming bij consumenten zorgen en deze wakker schudden. Daarnaast is de EB degressief: naarmate je meer verbruikt, betaal je minder per kWh of m³. De verdeling van de lasten tussen kleinverbruikers en grootverbruikers is daarmee ongelijk. Ten slotte worden aardgas en elektriciteit ongelijk belast.

Voorgestelde oplossing

In feite kent de EB drie knoppen om aan te draaien, te weten 1) het aangrijpingspunt van de belasting (primair verbruik versus eindverbruik); 2) de hoogte van de tarieven en 3) de degressiviteit van de tarieven. De NVDE stelt voor om de EB te hervormen langs de tweede en derde knop.

- 1. De hoogte van de EB baseren op basis van CO₂-effecten.** Omgerekend naar CO₂, betaal je voor aardgas in de eerste schijf € 127 per ton CO₂ en voor elektriciteit € 215. Op basis van het regeerakkoord van het kabinet Rutte-III zal dit enigszins wijzigen. In de eerste schijf wordt aardgas 3 cent duurder en elektriciteit 0,72 cent goedkoper. Dit is echter niet voldoende om de prijs omgerekend naar ton CO₂ gelijk te trekken. Dit wordt dan namelijk € 143 voor aardgas en € 200 voor elektriciteit per ton CO₂. NVDE pleit er daarom voor om de tarieven voor aardgas en elektriciteit gelijk te trekken op basis van de CO₂-uitstoot, evenals overigens de reikwijdte van de schijven. Dit kan door de energiebelasting op aardgas te verhogen. Hierdoor wordt de prikkel om te verduurzamen versterkt. Dit geldt specifiek voor de verduurzaming van de warmtevoorziening. Daarbij stellen we voor om een koppeling aan de ETS-prijs te hanteren om interferentie met het ETS te voorkomen: de ETS-prijs wordt dan afgetrokken van de CO₂-component in de EB voor elektriciteit, tenzij de ETS-prijs hoger is, dan geldt deze prijs.

In de berekening wordt dan bij elektriciteit uitgegaan van de gemiddelde brandstofmix in Nederland. Dit is niet ideaal: bij voorkeur wordt de daadwerkelijke input belast. Dan kunnen elektriciteit, warmte en gas naar de daadwerkelijke CO₂-effecten worden belast. Vanwege de interferentie met het ETS achten wij een belasting op primair verbruik op dit moment helaas niet mogelijk, maar we gaan ons wel buigen over manieren om hier meer mee te doen.

In de toekomst kan de gehanteerde CO₂-prijs mogelijk verder stijgen. NVDE is hierbij voorstander van het vooraf vaststellen van het beoogde prijspad, zodat hier maximale duidelijkheid over bestaat.
- 2. Verminderen degressiviteit.** De EB is degressief vormgegeven, wat wil zeggen dat naarmate je meer verbruikt, je minder per kWh gaat betalen. Door dit te verminderen en mogelijk op termijn af te schaffen, wordt het bedrag per kWh meer gelijkgetrokken. Het verminderen van de degressiviteit kan op verschillende manieren worden vormgegeven: door de tarieven in de schijven aan te passen of door bijvoorbeeld schijven samen te voegen, waarbij moet worden gekeken naar de verhouding tussen de schijven voor elektriciteit en gas. Hier kan overwogen worden om te werken met tussenstappen, waarmee de degressiviteit niet in één keer wordt afgeschaft. Vooraf is er dan een duidelijk pad uitgestippeld, waardoor éénieder weet waar hij aan toe is. Dit roept uiteraard de vraag op naar de gevolgen voor de industrie en mogelijke compensatie. NVDE is van mening dat eventuele compensatie zodanig dient te worden vormgegeven dat er geen vestzak-broekzak-automatisme ontstaat: je betaalt met de ene hand en krijgt het met de andere terug.
- 3. Afschaffen vrijstellingen en verplaatsen heffingskorting.** De EB kent veel vrijstellingen in de industrie. NVDE stelt voor om deze af te schaffen (en via andere wegen te compenseren, hetgeen niet per definitie in de EB hoeft), wederom met een helder uitgestippeld tijdspad van tevoren. Daarnaast geldt een heffingskorting van € 308. Door het kabinet Rutte-III zal de heffingskorting worden verlaagd naar € 257. Deze inkomenscompensatie wil de NVDE onderbrengen in de inkomstenbelasting en voor uitkeringsgerechtigde huishoudens in hun uitkering. Dan wordt namelijk al het gebruik belast. Alle gebruik heeft immers gevolgen voor het milieu, dus het is logischer om dit ook allemaal mee te tellen. Bovendien wordt de vormgeving van de EB vereenvoudigd.

Tot slot

Deze drie wijzigingen in de EB kunnen gezamenlijk worden uitgevoerd. Dan kan worden bekeken wat de gevolgen zijn en kunnen de effecten op burgers en bedrijven integraal worden bepaald. Daarbij is het mogelijk om bij de invoering van deze wijzigingen dit wel stapsgewijs te doen, met een helder introductiepad. Daarbij moet het eindbeeld wel voor ogen worden gehouden. NVDE is voorstander van introductie van het vervuiler betaalt principe. Dit willen we door gelijke behandeling van verschillende vormen van energie, op basis van de CO₂-uitstoot. Dit is het uitgangspunt van de energiebelasting na hervormingen. Wij willen zo snel mogelijk toewerken naar deze hervormingen. Het kan zijn dat dit met tussenstappen moet, zoals bovenstaand benoemd, maar NVDE wil het eindbeeld voor ogen houden.

Over de NVDE:

De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) vertegenwoordigt meer dan duizend bedrijven die werken aan een energievoorziening die volledig is gebaseerd op hernieuwbare energie. Met deelnemers vanuit alle invalshoeken versnelt de NVDE het proces van energietransitie met kracht, inspiratie en veel enthousiasme.